

Виховний потенціал уроку

*Завгородня А.О., заступник
директора з НВР*

План

1. Виховна спрямованість уроку як педагогічна проблема.
2. Методичні аспекти упровадження «Основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів ЗНЗ» через вивчення навчальних предметів.
3. Виховний потенціал уроків: творче використання навчальних предметів для розвитку і самореалізації особистості.
4. Післямова

Нормативно-правові документи, що визначають навчально- виховний процес у ЗНЗ

- Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»;
- Національна доктрина розвитку освіти;
- Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти;
- Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності;
- «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України»

Мета сучасного освітнього процесу

Мета сучасного освітнього процесу полягає не тільки у сформованості необхідних компетенцій, наданні ґрунтовних знань із різних предметів, а й у «формуванні громадянина, патріота, інтелектуально розвиненої, духовно і морально зрілої особистості». У навчально-виховному процесі головний аспект має переноситись із засвоєння певної кількості знань на виховання особистості з урахуванням її унікальної природи, і вже на цій основі формувати у неї моральні цінності, творчу і самотворчу діяльність

Виховання учнів реалізується у процесі організації:

- навчально-виховної діяльності;
- позаурочної та позакласної діяльності;
- позашкільної освіти;
- роботи органів учнівського самоврядування;
- взаємодії з батьками, громадськими організаціями, державними установами

Видатні педагогі про процес виховання

1. Виховання в школі треба будувати, починаючи з уроку, цього найважливішого фактору розвитку особистості взагалі й морального розвитку зокрема»

В.О. Сухомлинський.

2. Сучасний урок - це, перш за все, урок, на якому вчитель уміло використовує всі можливості для розвитку особистості учня, її активного розумового зростання, глибокого і осмисленого засвоєння знань, для формування її моральних засад

Ю.А. Конаржевський.

«Основні орієнтири виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів України 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів»

- I. «Пояснювальна записка»
- II. «Визначення проблеми»
- III. «Мета, чинники, проектно-технологічний підхід, структура моделі, принципи та зміст виховання»
- IV. «Вікові особливості учнів»
- V. «Зміст виховної діяльності»

Форми і методи діяльності на уроках з учнями 1-4 класів

Ситуаційно-рольова гра, сюжетно-рольова гра, гра-драматизація, інсценування, гра-бесіда, гра-мандрівка, екскурсія, ігрова вправа, бесіда, тематичний зошит, усний журнал, групова справа, оформлення альбому, уявна подорож, конкурси, ігри, школа ввічливості, демонстрація, розповідь, моделювання, інсценізація, вікторина, екскурсія, хвилини з мистецтвом, година спостереження, година милування тощо.

Форми проведення уроків для основної школи

Відверта розмова, тренінг, гра-експрес, рольова гра, вікторина, веселі старты та естафети, колективна творча справа (КТС), проект, колективне ігрове спілкування, похід, спартакіада, турнір, гра-анкета, колаж, ігрова програма, пошукова гра, художня галерея, конкурс-ярмарок, інтелектуальна гра тощо.

Форми проведення уроків з учнями старшої школи

Диспут, брифінг, відверта розмова, етичний тренінг, конкурс, ділова зустріч, етичний тренінг, тестування, турнір ораторів, моделювання розвивально-виховних ситуацій, проект, брейн-ринг, сократівська бесіда, філософський стіл, дебати, бенефіс, колаж, презентація, прес-шоу, круглий стіл, прес-конференція, фоторепортаж, презентація-захист, відкрита кафедра, тематичний діалог, захист проектів, поетична вітальня, самотестування тощо.

Формулювання виховної мети

- викликати в дітей інтерес до...;
- сприяти формуванню ціннісного ставлення до...;
- виховувати почуття доброти;
- пробуджувати співчуття до...;
- формувати толерантність, уміння поважати інших;
- заохочувати співробітництво дітей;
- розвивати здатність до уяви;
- виховувати турботливість і увагу до своїх рідних, старших людей;
- формувати почуття відповідальності, вимогливості до себе, охайності, дбайливості, дисциплінованості, старанності, наполегливості;
- виховувати шанобливе ставлення до народних традицій;
- формувати розуміння краси в природі, предметах побуту, праці, людських взаєминах тощо.

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти

Зміст базової і загальної середньої освіти створює передумови для всебічного розвитку особистості і визначається на засадах загальнолюдських та національних цінностей, науковості та систематичності знань, їх значущості для соціального становлення людини, гуманізації і демократизації шкільної освіти.

Освітня галузь «Мова і література»

Виховна мета уроку має бути спрямована на:

- пізнання історії, культури народу, естетичних та моральних цінностей;
- формування духовного світу учнів, загальнолюдських ціннісних орієнтирів;
- виховання в дітей любові та поваги до рідної мови;
- виховання в дітей культури мовлення під час спілкування тощо.

Освітня галузь

«Суспільствознавство»

- Виховна мета уроку має бути спрямована на:
- формування почуття приналежності до української нації, відчуття себе громадянином України, шанування державних символів, Конституції України;
- виховання почуття патріотизму, національної свідомості, розвиненої правосвідомості, культури міжетнічних відносин, поваги до свого рідного краю, Батьківщини, народу, українських законів, традицій та звичаїв; моральних, духовних та історико-культурних цінностей, високої мовної культури;
- розуміння важливості української мови як основи духовної культури;
- розуміння правил взаємодії людей у колективі, суспільстві та безконфліктність їх спілкування, толерантного ставлення до представників інших національностей;
- формування громадянської життєвої позиції, участь в учнівському самоврядуванні, житті школи та громади;
- на необхідність дотримання конституційно-правових норм, своїх прав, обов'язків, свобод, готовності до захисту інтересів Батьківщини.

Освітня галузь «Естетична культура»

- Виховна мета уроку має бути спрямована на:
- набуття вміння відчувати та розуміти художні образи;
- розвиток естетичних почуттів та переживань, пов'язаних зі сприйняттям творів різних видів мистецтва, пізнавальний інтерес до мистецтв, їх взаємодії та взаємозв'язку;
- формування здатності до творчої діяльності у мистецькій сфері, художньо-естетичних смаків, емоцій, почуттів та культури мислення і поведінки;
- здатність цілеспрямовано сприймати, відчувати, правильно розуміти мистецтво, висловлювати власне ставлення до мистецтва;
- формування потреби у спілкуванні з мистецтвом.

Освітня галузь « Математика »

- Виховна мета уроку має бути спрямована на:
- формування позитивних рис особистості громадянина, почуття відповідальності, вимогливості до себе, охайності, дбайливості, дисциплінованості, старанності, наполегливості;
- формування в учнів наукового світогляду;
- сприяння інтелектуальному розвитку учнів, а саме: логічного мислення, пам'яті, уваги, інтуїції тощо;
- вмотивованість, цілеспрямованість, організованість, кмітливість, працьовитість;
- уміння будувати професійну кар'єру в умовах системних змін.

Природознавство»

Виховна мета уроку має бути спрямована на:

- усвідомлення краси природи, як унікального явища, та її функцій у житті людини;
- формування пізнавального інтересу до природи, необхідності гармонійного співіснування людини та природи, відповідального ставлення до неї;
- формування активної життєвої позиції щодо оздоровлення довкілля, потреби в оздоровленні довкілля та участі у природоохоронній діяльності;
- вироблення навичок життєдіяльності в умовах екологічної кризи;
- усвідомлення єдності людини та природи.

Освітня галузь «Технології»

- Виховна мета уроку має бути спрямована на:
- виховання поваги до людини праці;
- формування почуття відповідальності, вимогливості до себе;
- налаштування на позитивно-емоційне ставлення до праці як до форми буття і способу самореалізації особистості;
- формування корпоративної культури особистості, основ наукової організації праці;
- формування умінь будувати професійну кар'єру в умовах системних змін.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура»

- Виховна мета уроку має бути спрямована на:
- усвідомлення цінності власного життя і збереження здоров'я (фізичного, психічного, соціального, духовного, культурного) кожної людини;
- пізнання прекрасного в собі, основ самооцінювання, самоконтролю, саморегуляції, самоповаги, почуття гідності, безпеки власної життєдіяльності;
- вміння цінувати себе як унікальну і неповторну особистість; прагнення бути фізично здоровою людиною;
- вміння адаптуватися в різних життєвих ситуаціях та конструктивно впливати на них, уміння коректувати та регулювати власну поведінку;
- формування імунітету до асоціальних впливів, готовності до виконання різних соціальних ролей;
- уміння орієнтуватися та адаптуватися у складних життєвих ситуаціях,
- формування навичок самопізнання, самовизначення, самореалізації, самовдосконалення, самоствердження, самооцінки; визначення життєвих пріоритетів, цілей та ідеалів.

Післямова

Виховання учнівської молоді **формується всією системою освіти**, школа покликана формувати ціннісні орієнтири учнів під час вивчення всіх навчальних предметів.

Учитель виховує учня в класі на уроці **всією своєю особистістю**, всім своїм «Я», своїми діями, вчинками, мовою, зовнішністю, своїм ставленням, своїми знаннями і переконаннями.

Дякую за увагу!